

Innst. 192 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 54 S (2011–2012)

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 78/2011 av 1. juli 2011 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet (Solvens II)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

EØS-komiteen vedtok 1. juli 2011 å endre vedlegg IX til EØS-avtalen til å omfatte europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet (Solvens II-direktivet). Solvens II-direktivet opphever rådsdirektiv 64/225/EØF, 73/239/EØF, 73/240/EØF, 76/580/EØF, 78/473/EØF, 84/641/EØF, 87/344/EØF, 88/357/EØF og 92/49/EØF og europaparlaments- og rådsdirektiv 98/78/EF, 2001/17/EF, 2002/83/EF og 2005/68/EF, som alle er innlemmet i EØS-avtalen. Solvens II-direktivet vil medføre vesentlige endringer i rammebetingelsene for norske forsikringsselskaper.

Ettersom gjennomføringen av EØS-komiteens beslutning i norsk rett krever lovendring, er Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nødvendig i samsvar med Grunnloven § 26 annet ledd.

Beslutningen i EØS-komiteen og direktiv 2009/138/EF i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

1.2 Nærmere om direktiv 2009/138/EF

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF (Solvens II-direktivet) ble vedtatt 25. november 2009. Direktivet er basert på et forslag som ble fremmet av Europakommisjonen for Rådet og Parlamentet 10. juli 2007. I motsetning til tidligere forsikringsdirektiv er Solvens II-direktivet i hovedsak et fullharmoniseringsdirektiv. Fullharmonisering innebærer at medlemsstatene verken kan innføre strengere eller lempeligere krav til selskapene enn det som følger av direktivet.

Direktivet er et såkalt rammedirektiv som trekker opp hovedprinsippene for reguleringen av forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet. Mer utfyllende regler, kalt gjennomføringstiltak, skal utarbeides og vedtas av Kommisjonen.

Formålet med Solvens II-direktivet er at europeiske forsikrings- og gjenforsikringsselskaper skal underlegges krav til tekniske avsetninger og solvens (kapital) som bedre reflekterer risikoen i selskapene enn det som følger av dagens regler (Solvens I-regelverket). Det nye regelverket er organisert i tre pilarer på tilsvarende måte som Basel II-regelverket (bl.a. direktiv 2006/48/EF) for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak. Pilar 1 inneholder kvantitative bestemmelser for beregning av solvenskrav, herunder bestemmelser om verdivurdering av eiendeler og forsikringstekniske avsetninger. Pilar 2 inneholder kvalitative bestemmelser for risikostyring og internkontroll, tilsynsmessig overvåking og kontroll, samt nærmere hjemler for tilsynsmyndighetene for å fastsette høyere solvenskrav for enkeltinstitusjoner. Pilar 3 består bl.a. av regler om opplysningsplikt overfor offentligheten og rapporteringsplikt overfor tilsynsmyndighetene.

I tillegg til de materielle endringene i det europeiske solvensregelverket for forsikrings- og gjenfor-

sikringsselskaper, innebærer Solvens II-direktivet at flere gjeldende direktiv på forsikringsområdet slås sammen i ett direktiv. Ved ikrafttredelsen av direktiv 2009/138/EF oppheves rådsdirektiv 64/225/EØF, 73/239/EØF, 73/240/EØF, 76/580/EØF, 78/473/EØF, 84/641/EØF, 87/344/EØF, 88/357/EØF og 92/49/EØF og europaparlaments- og rådsdirektiv 98/78/EF, 2001/17/EF, 2002/83/EF og 2005/68/EF.

1.3 Spesielt om ikrafttredelse av Solvens II-direktivet og forholdet til kommende Omnibus II-direktiv

Europakommisjonen la 19. januar 2011 frem et forslag til europaparlaments- og rådsdirektiv, omtalt som Omnibus II-direktivet, om endringer i bl.a. direktiv 2009/138/EF (Solvens II-direktivet). Forslaget til Omnibus II-direktiv er til behandling i Rådet og Parlamentet. Etter Kommisjonens forslag skal de nye bestemmelsene om solvenskrav mv. i direktiv 2009/138/EF (Solvens II-direktivet) tre i kraft 1. januar 2013, og ikke 1. november 2012 som det står i Solvens II-direktivet, og Kommisjonen får vide fullmakter til å fastsette overgangsregler. Omnibus II-direktivet vil trolig bli vedtatt av Rådet og Parlamentet i første del av 2012. Forhandlingene så langt tyder på at Kommisjonens foreslåtte fullmakter vil bli betydelig moderert i det endelige direktivet, og at det også bl.a. kommer en generell utsettelse av ikrafttredelsestidspunktet for sentrale deler av regelverket til 1. januar 2014. Omnibus II-direktivet vil trolig innebære at fristen for å gjennomføre Solvens II-direktivet i nasjonalt regelverk blir 1. januar 2013, og at enkelte deler av regelverket vil tre i kraft i 2013, bl.a. direktivbestemmelser om godkjenning av interne modeller for beregning av solvenskapitalkravet.

Forslaget til Omnibus II-direktiv er EØS-relevant. Departementet legger til grunn at direktivet innlemmes i EØS-avtalen på vanlig måte, om nødvendig med forfatningsrettslig forbehold.

Kommisjonen startet arbeidet med gjennomføringstiltakene til Solvens II-direktivet i 2009. Det er ventet at Kommisjonen vil vedta gjennomføringstiltakene som en forordning i løpet av første halvår 2012. Forordningen vil gjelde direkte i medlemslandene uten mulighet for bearbeiding eller tilpasning til øvrig nasjonalt regelverk. Gjennomføringstiltakene skal etter planen gjennomføres og tre i kraft samtidig med rammedirektivet (direktiv 2009/138/EF), slik at de enkelte bestemmelsene trer i kraft samtidig med de korresponderende bestemmelsene i rammedirektivet.

Forordningen med gjennomføringstiltak til Solvens II-direktivet vil trolig være EØS-relevant, og departementet legger til grunn at forordningen dermed vil innlemmes i EØS-avtalen på vanlig måte.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføring av Solvens II vil medføre en del merarbeid for Finanstilsynet, særlig i en overgangsperiode i 2012 og 2013, som følge av de vesentlige endringer i reglene for forsikringsselskapene. Det legges til grunn at Finanstilsynets merarbeid kan utføres innenfor gjeldende budsjettrammer.

For forsikringsselskapene innebærer de nye reglene bl.a. at eiendeler og forpliktelser skal vurderes til markedsverdi. For norske livsforsikringsselskaper, som i dag diskonterer forpliktelser med en fast beregningsrente, blir dette en vesentlig endring. Markedsverdien på forsikringsforpliktelsene kan ikke observeres direkte, og vil måtte beregnes bl.a. ved bruk av diskontering til en markedsrente. Faller markedsrenten, vil nåverdien av forsikringsselskapenes forsikringsforpliktelse (selskapenes gjeld) øke. Enkelte selskaper vil trolig ha behov for mer kapital for å klare overgangen til de nye reglene. Innføring av Solvens II-reglene vil også kreve betydelige endringer i selskapenes systemer og kapitalforvaltning.

For redegjørelse for EØS-komiteens beslutning og forholdet til norsk rett vises det til proposisjonen.

1.5 Konklusjon og tilråding

Regjeringen tilrår at Stortinget godkjenner beslutningen i EØS-komiteen om endring i EØS-avtalen vedlegg IX ved innlemmelse av europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet (Solvens II).

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, lederen Torgeir Micaelsen, Knut Storberget, Laila Thorsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jørund Rytman, Ketil Solvik-Olsen, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Arve Kambe, Jan Tore Sanner og Eli Skoland, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at EØS-komiteens beslutning nr. 78/2011 av 1. juli 2011 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet (Solvens II), krever samtykke fra Stortinget på grunnlag av Grunnloven § 26 annet ledd, jf. EØS-

avtalen art. 103. Komiteen har forelagt innstillingsutkastet for utenriks- og forsvarskomiteen, som opplyser at den ikke har merknader til utkast til innstilling.

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 78/2011 av 1. juli 2011 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet (Solvens II).

Oslo, i finanskomiteen, den 16. februar 2012

Torgeir Micaelsen

leder

Gerd Janne Kristoffersen

ordfører

